

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-229-6-20>

ON THE ISSUE OF LEGAL REGULATION OF THE PRODUCTION OF HIGH-TECH PRODUCTS IN THE POST-WAR PERIOD

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Chubenko V. A.   **Чубенко В. А.**

*Ph.D, Junior Researcher of Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development
National Academy of Legal Sciences of Ukraine
Kharkiv, Ukraine*

*кандидат юридичних наук,
молодший науковий співробітник
Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку
Національної академії правових наук
України
м. Харків, Україна*

Стратегія успішного розвитку національних економічних систем держав-лідерів тісно пов'язана з лідерством у дослідженнях і розробках, появою нових знань, розвитком високотехнологічного виробництва, постачання і створенням масових інноваційних продуктів. Проте, ще до початку повномасштабної війни в Україні, український експорт переважно мав сировинний характер. Більше того, частка високотехнологічного експорту в загальному експорті продуктів промисловості в Україні у 2018-2020 роках становила лише близько 6 відсотків. Тобто, економіка України потребувала суттєвих змін, спрямованих на переорієнтацію промисловості та високотехнологічне виробництво, а концепція розвитку високотехнологічних галузей потребувала активної участі від держави.

Після повномасштабного військового вторгнення Російської Федерації на територію України, з введенням в державі воєнного стану [1], Україна зіткнулась з новими реаліями функціонування політичних, державних, економічних інститутів та соціального життя. Разом зі змінами в основних алгоритмах та процесах ведення бізнесу, господарської діяльності, Україна втратила велику частину промислового потенціалу та агропромислового комплексу.

Таким чином, війна в Україні поставила перед державою виклики у вигляді зруйнованої інфраструктури, спаду наукового потенціалу, обмеження комерціалізації науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, відсутності можливості здійснювати пряму фінансову підтримку високотехнологічних виробництв (за виключенням

сфери оборони та озброєння), майже повного припинення діяльності бізнесу, що, звичайно, згубно впливає на високотехнологічне виробництво та експорт (які і до цього були не найвищому рівні), та на економіку держави в цілому.

Проте, будь-які виклики і кризи, як це не парадоксально в такий складний період для нашої держави, породжують можливості та перспективи. Прогнозуючи ситуацію, яка складеться в післявоєнний період, можна говорити про деякі перспективи у вигляді створення нової передової інфраструктури замість зруйнованої застарілої, перебудові зруйнованих старих виробничих циклів, освоєння нових видів енергетики, високого обсягу міжнародних інвестицій, перенесення іноземного досвіду науковцями, які повернуться до України, орієнтація на позитивний досвід Європейського Союзу в процесі розбудови правової системи тощо. Україна отримує унікальний історичний шанс відбудувати сучасну економіку із чистого аркуша на основі впровадження високотехнологічних галузей на виробництві.

Доцільним, у даному випадку, є приклад Південної Кореї. Остання після нападу КНДР, Китаю, СРСР у 1950 році, трирічної війни, повної розрухи, зуміла перетворитись у високотехнологічну державу, з одним з найбільших у світі ВВП на душу населення. При цьому, до початку війни, Південна Корея була здебільшого аграрною державою з низьким розвитком економіки [2].

За вказаних умов, однією з важливих передумов перебудови виробництва, збільшення високотехнологічного експорту є належна правова регламентація діяльності суб'єктів господарювання, науково-дослідної спільноти та держави, які є основними учасниками такої діяльності.

Закономірним є те, що підґрунтям здійснення нормативно-правового регулювання господарської діяльності з виробництва та постачання високотехнологічної продукції (про пріоритетність якої наголошується в ряді нормативних актів) є програмний документ, з визначеними цілями, метою, відповідними засобами досягнення поставлених завдань, та на підставі якого будується подальша правова база всього комплексу високотехнологічних галузей [3, с. 94].

Основною комплексною програмою, яка спрямована на запровадження моделі сталого економічного зростання вітчизняних підприємств шляхом удосконалення структури їх основного капіталу та інтенсивного інвестування високотехнологічного виробництва, логічно, могла б бути Загальнодержавна комплексна програма розвитку високих наукоємних технологій, затверджена Законом України від 09 квітня 2004 року № 1676-IV (далі – «Програма»). Першочерговою метою

вказаної Загальнодержавної комплексної програми розвитку високих наукоємних технологій є забезпечення сприятливих умов для створення і розвитку наукоємних технологій, і на цій основі – широкомасштабна модернізація національної економіки. Досягнення вказаної мети передбачалось в два етапи: 1) реалізація проєктів з розроблення наукоємних технологій, які мають найбільший ступінь готовності до впровадження (протягом 2005-2008 років); 2) впровадження на підприємствах наукоємних технологій, розроблених за результатами виконання Програми на першому етапі (протягом 2009-2013 років) [4]. Незважаючи на те, що виконання поставлених Програмою задач мало здійснюватися протягом дев'ятирічного періоду, вказане так і не було втілено в життя.

З огляду на викладене, основний документ, який передбачає систему, ключові орієнтири державного регулювання і стимулювання розвитку високотехнологічної промисловості на даний час чинний, проте, фактично не діючий і морально застарілий. Тобто, усі засоби регулювання державою вказаних відносин, без удосконалення визначального правового акту, будуть безсистемними, не узгодженими і фрагментарними.

Таким чином, в аспекті нормативно-правового регулювання відносин з виробництва та постачання високотехнологічної продукції, з метою стимулювання такої діяльності, вкрай необхідним є розробка та прийняття визначального та системного правового акту, в якому будуть унормовані вказані питання. Особливої ваги вказане набуває ще й з огляду на те, що після закінчення війни, з приходом інвестицій в Україну, а також з початку відбудови бізнесу, останній має орієнтуватись на чіткі правила, встановлені державою.

Література:

1. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24.02.2022 р. № 2102-IX. *Офіційний вісник України*. 2022. №19. С. 13.
2. Бутко В. Економіка України має змінитись задля перемоги над ворогом. *Главком*. 2022. URL: <https://glavcom.ua/columns/viacheslavbutko/ekonomika-ukrajini-maje-zminitis-zadlya-peremogi-nad-vorogom-855233.html> (дата звернення: 15.07.2022).
3. Чубенко В. А. Деякі питання правового регулювання господарської діяльності щодо виробництва та постачання високотехнологічної продукції в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 4. С. 93–97.

4. Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій : Закон України від 09.04.2004 р. № 1676-IV. *Офіційний вісник України*. 2004. № 18. С. 9.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-229-6-21>

REGARDING THE ISSUE OF REGULATING ECONOMIC ACTIVITIES DURING THE PERIOD OF MARITAL LAW

ЩОДО ПИТАННЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Shvydka T. I. Швидка Т. І.

*Doctor of Law, Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Economic Law
Yaroslav Mudryi National Law University
Kharkiv, Ukraine*

*доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри господарського права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

З початком повномасштабного вторгнення країни-терориста на територію України, а саме з 24 лютого 2022 року, указом Президента України введено воєнний стан на всій території України [1].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [2].

Введення воєнного стану на території України означає перехід до спеціального режиму господарювання, визначеного статтею 417 Господарського кодексу України. Данна стаття встановлює, що у період дії воєнного стану правовий режим господарської діяльності визначається на основі законів про оборону України, про режим